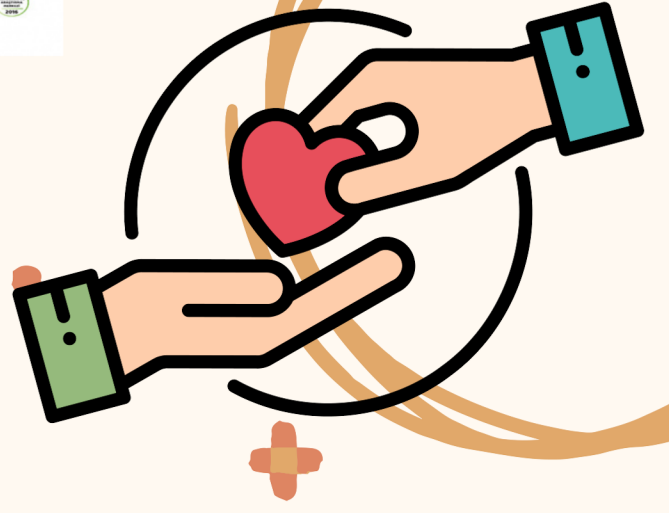

EYLÜL.2023

SİBER NEZAKET

Nezaket Nedir ?

Dijital nezaket, online nezaket, siber nezaket şeklinde de adlandırılabilen bu kavram nedir? Öncelikle nezaket kavramından başlayacak olursak; başkalarına karşı incelikli ve saygılı davranma, incelik, naziklik: Bir durum ya da iş için dikkatli, özenli davranmayı gerektirme şeklinde tanımlanmaktadır.

İnsan ilişkilerinde nezaket; psikoloji, sosyoloji, dil bilim, yönetim, eğitim, teoloji ve iletişim gibi alanlar başta olmak üzere türlü şekillerde ele alınmıştır. Ancak gerek Türkçe gerekse yabancı alanyazın incelendiğinde, özellikle de iletişim ve yeni medya söz konusu olduğunda, ağırlıklı olarak çalışılan temel konunun nezaketten ziyade siber zorbalık olduğu görülmektedir. Kimse kabalık ettiği için cezalandırılmaz ve kimse teşekkürü vergi ödemez; nezaketin sınırları kanunla belirlenmemiştir.

Sanal dünyamız, sosyal medya platformları dediğimizde akademik ve sosyal alanlarda aklımıza daha çok olumsuz deneyimlerimiz, siber zorbalık, saldırganlık ve nefret söylemleri geliyor. Oysa sosyal medyanın pek çok faydalı ve olumlu yönleri de vardır. Sosyal medya, aynı zamanda, iyiliğin, nezaketin, yardımın ve benzeri olumlu davranışların katlanarak yayılması, desteklenmesi ve fiili bir etki yaratması açısından da vazgeçilmez ve oldukça etkili bir araçtır.

Bununla birlikte hem toplumun düzeni hem de kişiler arası sağlıklı iletişim için nazik, ince ve saygılı olmak vazgeçilmez prensiplerdendir. Sosyal etkileşimlerimizin önemli bir kısmı giderek artan bir şekilde artık çevrimiçi gerçekleşiyor. Bu noktada siber nezaket devreye giriyor. Kısaca online platformlarda da nazik olabilmek bizlere siber nezaketi açıklıyor..

Microsoft, 25 ülkede gerçekleştirdiği Dijital Nezaket Araştırması'nın sonuçlarını açıkladı. çalışmaya göre Türkiye, Dijital Nezaket Endeksi'nde 16'ncı sırada ve dünya ortalamasının gerisinde yer alıyor. Online tehdide maruz kalma oranı, dünyada yüzde 70'iken Türkiye'de bu oran yüzde 75 olarak dikkat çekiyor.

Katılımcılara göre bu nezaketsizlikler: % 39 ile politik söylem, %34 cinsel kimlik, % 34 cinsel yönelim, % 32 dini söylem ve %29 dış görünüş şeklinde görülüyor.

Bu araştırmanın yürütücüsü Microsoft güvenli internet kullanımı için 4 altın kural öneriyor: *Empati kurmak, farklılıkları kabullenmek, fikir ayrılığında düşünerek hareket etmek ve tehdit durumunda yardım istemek.*

NETİKET: Çevrimiçi Görgü Kuralları

Etiket temel anlamıyla sosyal kodları temsil ediyor. **Netiket** ise bizlere internetteki görgü kurallarını yansıtıyor (Kozík & Slivová, 2014, p. 67). Nasıl sosyal yaşantımızın her alanında belirli sosyal kurallar içinde yaşıyorsak sanal dünyalar da da bu görgü kurallarına uygun yaşamayı hatırlamamız gerekiyor.

Netiket, e-posta, sosyal medya, çevrim içi sohbet, forumlar, web sitesi yorumları, çok oyunculu oyunlar ve diğer çevrim içi diğer iletişim türleri gibi internetin çeşitli platformlarının tamamını kapsıyor.

Scheuermann ve Taylor (1997)'a göre birey, bilgisayarın karşısında bir insan olduğunu unutmadan gerçek yaşamda yerine getirmiş olduğu görgü kurallarını sanal ortamda da uygulamalıdır.

İngilizcede görgü kuralları "etiquette" kelimesiyle karşılanıyor. İşin içine çevrimiçi iletişim girince bu kelime ağ anlamına gelen ve çevrimiçi ağları ifade eden "net" kelimesiyle bir araya geliyor ve ortaya -henüz emoji ve selfie kadar sahiplenilmese de- yepyeni bir kelime çıkıyor: "netiquette."

DİJİTAL NEZAKET ADINA BİRKAÇ ÖNERİDE BULUNACAK OLURSAK...

- Sosyal platformlarda sanal kimliğinizi oluştururken anonim bir kimlik oluşturulmamalıdır.
- Sosyal medya platformlarında herhangi bir etnik, dinî veya siyasi grubun yanı sıra; farklı hastalıklarla mücadele eden, belirli bir konuda hassasiyeti olan kişileri üzecek veya rahatsız edecek içeriklerden kaçınılmalıdır.
- Çevrim içi platformlarda, kişilerle bağlantı kurmak için ısrarcı olmak doğru değildir, kişileri bizimle bağlantı kurmaya zorlanmamalıdır.
- Sosyal medyada alaycı söylemleri olan, hakaret içerikli paylaşımlar yapan, nefret söylemlerinde bulunan kişiler olabilir. Bu kişileri desteklememeli, yorum veya paylaşım yapılmamalıdır.
- Sosyal medya, dolandırıcılık amacı güden kişilerin de bulunduğu mecralarındandır. Bu nedenle maddi yardım ve bağış istekleri ile ilgili gönderiler hakkında gerekli araştırma yapıp mesajın kaynağı tespit edilmeden yardım/bağış yapılmamalıdır.
- Toplu çekilen bir fotoğraf sosyal medyaya yüklenmeden ve etiketlenmeden önce mutlaka fotoğrafta görünen kişilerin müsadesi alınmalıdır.
- Online görüşmelere, telefon ve ortam sesleri kapatılarak girilmelidir. Özel bir sebep olmadıkça online toplantılara kamera açık olarak katılmalıdır.
- Toplantı esnasında su, çay, kahve haricinde toplantı atmosferini bozacak, katılımcıların dikkatini dağıtacak şeyler yenilip içilmemelidir.
- E-posta yazarken kişisel mesaj atılmadığının bilincinde olunmalı, gereksiz ifadelerden kaçınılmalı ve net bir anlatım tercih edilmelidir.
- Bir başkasına ait yazı ya da görsel kullanılırken muhakkak izin istenmeli ve kaynak belirtilmelidir.
- Telefon görüşmeleri yapılırken karşı tarafı aradığımız saate dikkat etmeli gece geç saatlerde arama yapmamaya dikkat edilmelidir.
- Görüntülü arama yapmadan önce karşıdaki kişiye haber verilmelidir.
- Bir başkasının telefon numarası onun izni olmadan paylaşılmamalıdır.
- Cevap verilemeyen bir aramaya kibar bir mesajla dönüş yapılmalıdır.
- Gereksiz yere büyük harflerle yazışmaktan, sık sık özel simgeler, emojiler kullanmaktan; esprili ya da alaycı anlatımlardan kaçınılmalıdır.
- Başkalarının kişilik haklarına ve özel yaşamına saygılı olarak kişilerle ilgili karalayıcı yorumlarda bulunulmamalıdır.

eyupsultanram

eyupsultanram

eyupsultanram